

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 6018-1 від 29.09.2021
Народні депутати України
С. Штепа та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про екологічне страхування»

Проект Закону поданий як альтернативний до проекту Закону України «Про екологічне страхування» (реєстр. № 6018 від 09.09.2021).

На відміну від проекту реєстр. № 6018, у цьому альтернативному проекті значна увага приділяється добровільному екологічному страхуванню, при цьому, передбачається, що держава здійснює його стимулювання шляхом надання суб'єктам господарювання податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів тощо (ст. 11 проекту). Також у цьому проекті не пропонується створення Бюро екологічного страхування, (яку суб'єкт законодавчої ініціативи вважає зайвою бюрократичної надбудовою в п. 3 пояснювальної записки).

Проект на момент підготовки висновку не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Головне управління, розглянувши альтернативний проект Закону, вважає за доцільне висловити до нього наступні зауваження та пропозиції.

Альтернативний проект за структурою є подібним до основного проекту реєстр. № 6019, проте за змістом ці проекти досить суттєво відрізняються.

1. У ч. 2 ст. 2 проекту передбачено «обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного санітарно-епідеміологічного характеру (далі - об'єкти підвищеної небезпеки)...».

У ч. 3 цієї ж статті проекту вказано, що «об'єктами обов'язкового екологічного страхування є майнові інтереси страхувальника, пов'язані з обов'язком відшкодувати шкоду, заподіяну життю, здоров'ю або майну третіх осіб чи навколишньому природному середовищу життю, спричинену пожежами

та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру».

Варто зазначити, що між цими положеннями є деякі термінологічні неузгодженості, зокрема, у ч. 2 вживається термін «аварії екологічного санітарно-епідеміологічного характеру», тоді як у ч. 3 – «аварії екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру», які можна вважати технічною помилкою у ч. 2 цієї статті проекту.

Однак найголовнішим є те, що в п. 14 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про страхування» вже встановлено такий випадок обов'язкового страхування, як «страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру». Звертаємо увагу, що у проекті пропонується назвати такий вид страхування «екологічним страхуванням» (абз. 4 пп. 3 п. 1 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» проекту, яким вносяться зміни до п. 14 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про страхування»).

З наведеного вище випливає, що проект просто пропонує назвати «екологічним страхуванням» випадок обов'язкового страхування, який вже врегульований у п. 14 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про страхування». Тобто, проект стосується відносин, які вже врегульовані чинним законодавством, що свідчить про те, що він не має самостійного предмету регулювання.

2. Ототожнення понять «стан навколишнього природного середовища» з поняттям «екологічне благополуччя» при визначенні терміну «порушення стану навколишнього природного середовища (екологічного благополуччя)» (п. 8 ч. 1 ст. 1, ст. 12 проекту) не узгоджується із поняттям «навколишнє природне середовище», передбаченим у базовому у цій сфері Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища». Відповідно до ч. 1 ст. 5 цього Закону «Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища» державній охороні і регулюванню використання на території України підлягають: *навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів*, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси. У цьому контексті юридично коректніше вести мову про *екологічну безпеку* (ч. 1 ст. 50 цього Закону). Принагідно звертаємо увагу, що синонімом до терміну «навколишнє природне середовище» є конституційний термін «довкілля» (ст. 50 Конституції України).

3. Головне управління не вбачає необхідності у визначенні в проекті таких понять, як: «аварія на об'єкті підвищеної небезпеки», «аварія санітарно-епідеміологічного характеру», (п.п. 1, 2, ч. 1 ст. 1). Звертаємо увагу, що у Кодексі цивільного захисту України (далі – Кодекс) вже визначено термін «аварія» (п. 4 ч. 1 ст. 2), під яким розуміється «небезпечна подія техногенного характеру ...», а в цілому залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити виникнення надзвичайних ситуацій на території України, визначаються такі види надзвичайних ситуацій: техногенного характеру; природного характеру; соціальні; воєнні (ч. 2 ст. 5). Крім того, у проекті згадуються також «аварії екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру» (п. 5 ч. 1 ст. 1) і «аварії екологічного санітарно-епідеміологічного характеру» (ч. 2 ст. 2), що свідчить про неузгодженість його термінології.

Також у вищезазначеному Кодексі визначено більш загальне поняття «об'єкт підвищеної небезпеки» (п. 29 ч. 1 ст. 2), а не «пожежовибухонебезпечний об'єкт», що пропонується в проекті (п. 7 ч. 1 ст. 1 проекту).

4. Положення ч. 1 ст. 2 проекту, в якій йдеться про «суб'єктів господарювання, віднесених до об'єктів підвищеної небезпеки», не узгоджується з ч. 1 ст. 1 Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки», відповідно до якої суб'єкт господарської діяльності – це «юридична або фізична особа, у власності або у користуванні якої є хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки».

5. У ст. 8 проекту пропонується встановити групи суб'єктів господарювання, що віднесені до об'єктів підвищеної небезпеки, а у ст. 9 проекту визначаються класи об'єктів підвищеної небезпеки. Ці положення не узгоджуються зі ст. 9 Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки», у якій врегульовано ідентифікацію об'єктів підвищеної небезпеки. Зокрема, згідно з цією статтею Закону «суб'єкт господарської діяльності ідентифікує об'єкти підвищеної небезпеки відповідно до кількості порогової маси небезпечних речовин. На основі ідентифікаційних даних Кабінет Міністрів України затверджує класифікацію об'єктів підвищеної небезпеки і порядок їх обліку».

6. У ст. 6 проекту пропонується встановлювати страхові тарифи. Зі змісту цієї статті незрозуміло, застосовуватимуться вони до обов'язкового чи до добровільного страхування. Звертаємо увагу, що згідно зі ст. 10 Закону України «Про страхування» «страхові тарифи при добровільній формі страхування обчислюються страховиком актуарно (математично) на підставі відповідної статистики настання страхових випадків, а за договорами страхування життя - також з урахуванням величини інвестиційного доходу, яка повинна зазначатися у договорі страхування. Конкретний розмір страхового тарифу визначається в договорі страхування за згодою сторін. Актуарними розрахунками можуть займатися особи, які мають відповідну кваліфікацію згідно з вимогами,

встановленими Уповноваженим органом, яка підтверджується відповідним свідоцтвом». Водночас відповідно до ч. 2 ст. 7 цього ж Закону «для здійснення обов'язкового страхування Кабінет Міністрів України, якщо інше не визначено законом, встановлює порядок та правила його проведення, форми типового договору, особливі умови ліцензування обов'язкового страхування, розміри страхових сум та максимальні розміри страхових тарифів або методику актуарних розрахунків».

7. Зауваження до ст. 50 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» у редакції проекту є таким самим, як і у висновку до проекту реєстр. № 6018.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: Е. Вальковський, Я. Салміна

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/334220 від 29.10.2021

690634